

okoljsko in zdravstveno škodo ter zavrejo uspešno delovanje in razvoj teh dejavnosti. K temu nas bo prisilila tudi nova evropska zakonodaja, ki uvršča živo srebro med pomembne okoljske onesnaževalce. Priprava zakonodaje sloni predvsem na novih ugotovitvah o še varnih dnevniških dozah živega srebra, ki ga ljudje v glavnem privzamemo z uživanjem hrane, zlasti rib, ki pri nas vsebujejo najvišje koncentracije. Živo srebro v ribah je v glavnem prisotno kot metil živo srebro, ki spada med najbolj toksične spojine, in prizadene predvsem možgane v obdobju nastanka v zarodku. Za oceno tveganja je Ameriška okoljska agencija (US EPA) uporabila referenčno dozo (RfD), pri kateri še ne zaznamo nobenih kvarnih vplivov te toksične spojine. Referenčna doza znaša 0,1 µg metil živega srebra na kilogram telesne teže dnevno. Ta doza je lahko hitro presežena ob pogostem uživanju rib, ki so kontaminirane z živim srebrom. Za območje porečij Idrije in Soče ter Tržaškega zaliva je znano, da so koncentracije živega srebra v ribah povišane in pogosto presegajo 0,2 mg/kg sveže teže. V nekaterih primerih koncentracije dosegajo celo 1 mg živega srebra na kg. Oseba, ki zaužije tedensko 250 g rib (2 obroka tedensko) s koncentracijo 0,2 mg/kg, že presega RfD. Ob višjih koncentracijah Hg v ribah pa je ta doza pogosto presežena že ob enem samem obroku na teden. V primeru bolj pogostega uživanja rib je potrebno uvesti priporočila zlasti za najbolj občutljivo populacijo, v katero spadajo predvsem nosečnice in otroci.

Na kratko lahko povzamemo, da je delavnica osvetlila številne pomanjkljivosti v poznavanju vplivov živega srebra na okolje in zdravje ljudi na ožjem in širšem območju Idrije in Tržaškega zaliva. Postavili smo nove temelje za sodelovanje med raziskovalci različnih strok, ki bodo v nadaljnjih letih bistveno prispevali k boljšemu razumevanju bioloških in geokemijskih procesov in remediacije. Vzporedno bo potrebno zasledovati vplive na človekovo zdravje tako v območju Idrije kot v Tržaškem zalivu.

Jadran Faganeli in Milena Horvat

3. MEDNARODNI KONGRES "EKOLOGIJA IN VARSTVO EVROPSKIH GOZDNIH SOV"

Med 12. in 15. oktobrom 2000 je bil v Nemčiji, v kraju St. Andreasberg (gorovje Harz), mednarodni kongres o sovah. Organizirala ga je delovna skupina največje nemške naravovarstvene organizacije NABU.

Kongres je potekal v kongresnem centru Sonnenberg - majhnem naselju z bivalnimi prostori, predavalnico, veliko kuhinjo in jedilnico. Center je bil zgrajen sredi gozda, 15 minut vožnje z avtomobilom od najbližje vasi. Organizacija kongresa je bila klasična, z dopol-

danskimi in popoldanskimi predavanji ter predstavitvijo plakatov, ki je potekala v času med predavanji. Za večerno zabavo so poskrbeli v pivnici, ki pa je bila bolj podobna angleškemu *pubu* kot klasični nemški "nali-valnici s pivom".

Mednarodni del kongresa je potekal v sklopu 16. srečanja "sovologov" Nemčije, kar z drugimi besedami pomeni, da je bilo večina aktivnih udeležencev iz te države, vključno s svetovno znanimi strokovnjaki, kot sta dr. W. Scherzinger in dr. O. Schwerdtfeger. Sicer pa tudi mednarodni del udeležbe ni bil na odmet. Še posebej močna je bila ekipa iz Finske, v kateri so zbujali pozornost vodilni strokovnjaki za sove, dr. E. Korpimäki, dr. H. Pietiäinen in P. Saurola. Kot gost je bil na kongresu navzoč tudi dr. I. Newton, Škot po rodu, ki pa že nekaj časa živi in služi v Avstraliji. V zanimivem večernem predavanju nam je v sliki in besedi ilustriral stanje raziskovanja sov in drugih ptic na tej oddaljeni celini, kjer je stopnja raziskanosti občutno nižja kot v Evropi. Številna je bila tudi udeležba strokovnjakov iz vzhodne Evrope, od Čehov, Slovakov in Poljakov do Rusov in Belorusov, presenetljivo pa ni bilo nikogar iz Anglije in tudi iz povsem južnih evropskih držav - Italije, Grčije, Španije in Portugalske.

Največ prispevkov na kongresu je bilo o lesni sovi (*Strix aluco*). Ta vrsta je predvsem v zahodni Evropi hvaležen objekt raziskav. Recept za raziskave lesne sove, ki so ga ponujali številni prispevki, je preprost. V gospodarsko izčrpanih in okleščanih gozdovih postaviš gnezdišnice, ki jih vrsta rada zasede, in že se zbirajo podatki. Nemški kolegi se, vsaj po številu prispevkov sodeč, največ ukvarjajo s koconogim čukom (*Aegolius funereus*), ki ima največjo populacijo v Nemčiji prav v okolici kongresnega centra. Čeprav so organizatorji obljubljali tudi obisk čukovih gnezdišč, pa je zaradi vremena (ali pa morda preveč pival!) nočni izlet pozneje padel v vodo. Zelo poučne, čeprav metodoško nekoliko slabše so bile predstavitve kozače, s katero se ukvarja kar nekaj vzhodnoevropskih strokovnjakov. V nasprotju s finskimi kozačami, ki gnezdiijo le še v umetnih gnezdiščih, smo od njih izvedeli marsikaj o naravnih gnezdiščih. Nekaj je bilo tudi prispevkov o dolgoročnih, deset, dvajset in tudi trideset let trajajočih gnezditvenih in prehranjevalnih popisih sov. Na kongresu je bilo veliko slišati tudi o ogroženosti lesne sove in male uharice. Ali sta vrsti v Evropi že ogroženi ali še ne? Mnenja so bila zelo deljena. Zelo malo ali celo nič je bilo prispevkov o veliki (*Bubo bubo*) in močvirski uharici (*Asio flammeus*) ter seveda o pegasti sovi (*Tyto alba*), ki je ne štejemo med gozdne.

V Evropi so srečanja strokovnjakov, ki se ukvarjajo s sovami, dokaj redka in neredna. Prvo je bilo leta 1990 v Švici, drugo leta 1992 na Škotskem. Kje in kdaj bo naslednje, ne ve še nihče.

Davorin Tome